

Govorniki na okrogli mizi: (z leve) Martin Koželj, Vlasta Nussdorfer, Janja Roblek, dr. Peter Umek, Blaž Pavlin in dr. Iztok Podbregar / Foto: Tit Košir ([Prešernovo gledališče](#))

Terorizem je danes realnost

Besedilo: [Igor Kavčič](#)

Kategorija: [Kranj](#) / sreda, 13. december 2017 / 08:37

Po petkovi uprizoritvi drame Teror so v Prešernovem gledališču organizirali okroglo mizo, na kateri so strokovnjaki s posameznih področij spregovorili o aktualnih vprašanjih na temo terorizma, nacionalne varnosti, skrbi za slovenski zračni prostor, zaščite ljudi na množičnih prireditvah ...

Kranj – Drama Teror sodobnega nemškega dramatika Ferdinanda von Schiracha in v režiji Eduarda Milerja, ki jo od premiere prvo decembrsko nedeljo vsakič znova pred polno dvorano igrajo na odru [Prešernovega gledališča](#), odpira številne moralne dileme ter pravna in varnostna vprašanja, ki zadevajo svet, v katerem živimo. Na vseh petih dosedanjih uprizoritvah so gledalci kot porota v predstavi namišljenega vojaškega pilota Larsa Kocha, ki je razstrelil ugrabljeno potniško letalo in tako ubil 164 potnikov, da bi rešil sedemdeset tisoč ljudi na nogometnem stadionu, kamor so teroristi nameravali strmoglaviti ugrabljeno letalo, s precejšnjo večino oprostili umora potnikov.

Okroglo mizo je vodil prof. dr. Iztok Podbregar, dekan Fakultete za organizacijske vede v Kranju, nekdanji general v Slovenski vojski ter izšolani vojaški pilot, njegovi sogovorniki pa so bili: Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic RS, prof. dr. Peter Umek, kriminalistični psiholog in pogajalec z delinkventi, Martin Koželj, vodja varnosti in integritete pri Nogometni zvezi Slovenije, polkovnik Blaž Pavlin, ki je v

Slovenski vojski odgovoren za nadzor zračnega prostora iz zraka, in Janja Roblek, predsednica sodnega sveta na kranjskem sodišču.

Psihosocialni profil terorista je nedoločljiv

Na vprašanje, kako je terorizem kot fenomen zadnjih let posegel v vsakdanje življenje in človekovo zasebnost, je Vlasta Nussdorfer, tudi častna pokroviteljica predstave, povedala, da je terorizem vsekakor močno spremenil naša življenja in družbo, še zlasti po 11. septembru. Seveda si vsi želimo svobode in varnosti, vprašanje pa je, kako ohraniti pridobljene pravice. »Ko se danes srečujemo z različnimi posegi v zasebnost, smo prepričani, da je prav, da so povsod kamere, ampak zraven rečemo, zakaj mene snemajo, jaz sem nedolžen,« je povedala Nussdorferjeva, ki je kot varuhinja vesela, da so ljudje v tako velikem številu nastopili kot porota in so hkrati videli, kako težko je včasih razsojati.

Danes v hipu izveš, da se je nekaj zgodilo v Parizu in te je že strah v Ljubljani ali Kranju. Kakšen je psihosocialni profil potencialnega terorista? »Ta ne obstaja. Pravzaprav ne moremo vedeti, kdo je nevaren,« pojasnjuje prof. dr. Peter Umek in nadaljuje: »Teroristi niso psihopati, kot nekateri mislijo, niso duševno moteni, so povprečni, normalni. Ti so si med seboj zelo različni, imajo pa vse lastnosti, ki jih imajo na primer 18-letniki.« Kot je še povedal, je profiliranje potencialnih storilcev predvsem dobra pomoč pri odkrivanju morebitnih teroristov in je za to treba imeti veliko teoretičnega znanja, nekaj praktičnih izkušenj in predvsem veliko sreče. Čeprav se v Sloveniji doslej s primeri terorizma še nismo srečali, pa je to nemogoče izključiti, saj policija in varnostne službe nikakor ne morejo nadzirati vseh potencialnih nevarnosti.

Odločal bi obrambni minister

To je potrdila tudi Janja Roblek: »Pregledala sem celotno sodno prakso in kazenskega primera terorizma pri nas še nismo imeli.« Naša kazenska zakonodaja definira terorizem, novačenje teroristov in financiranje terorizma kot enega najhujših kaznivih dejanj, kot so genocid in vojna hudodelstva. »Predstava lepo prikaže, kako poteka delo na sodišču, čeprav pri nas ni povsem tako, saj gre za dramo iz nemškega pravnega okolja. Občutek, kaj pomeni soditi, pa se dobi.«

Polkovnik Blaž Pavlin je spregovoril o varovanju zračnega prostora nad Slovenijo. Vsak dan jo preleti približno tisoč potniških civilnih letal, največ iz Afrike proti Evropi in obratno. Nadzor zračnega prostora iz zraka v Sloveniji opredelujeta zakon o letalstvu in zakon o obrambi, slednji tudi določa Slovensko vojsko kot edinega izvajalca zaščite zračnega prostora ter ji omogoča uporabo orožja. Kot člani zveze Nato smo povezani tudi z drugimi članicami, informacije se prenašajo in takoj, ko se v zračnem prostoru opazi sumljiv zrakoplov, se sproži postopek obveščanja pristojnih. »Nadzor zračnega prostora pri nas je urejen podobno, kot to vidimo v predstavi Teror. Uporaba sile nad civilnim zrakoplovom je v Sloveniji v pristojnosti ministra ali ministrice za obrambo. Ko je odločitev sprejeta, se sporoči pilotu, ki jo izvede,« še pojasni Pavlin ter doda: »Naša letala so v 15-minutni pripravljenosti, alarmirana so takoj, ko se v zraku pojavi sumljiv cilj.«

Stadion izpraznjen v petnajstih minutah

V predstavi se pojavi vprašanje, zakaj ni nihče izdal ukaza, da se izprazni nogometni stadion, za kar je bilo časa 52 minut. Kot je povedal Martin Koželj, je stadion, kot je Allianz Arena v Münchnu, načeloma mogoče izprazniti v petnajstih minutah, a so v praksi stvari običajno drugačne. »Ljudje v dani situaciji lahko reagirajo zelo različno, svoje naredi panika. Vsi se premikajo proti izhodu, kdo pa je v gneči pozabil na primer otroka in se vrača v nasprotni smeri, kar otežuje evakuacijo in reševanje.« Govorniki so v nadaljevanju odgovarjali tudi na vprašanja publike, saj je tematika, ki jo obravnava predstava, vsekakor spodbudila razmišljanja v smeri, kaj bi, če bi ...